

Förhandlingar med Vanda och Kervo välfärdsområde

Tid: 27.11.2023 kl. 12.02–15.55

Plats: Mötesrummet Kruunu, Kyrkogatan 12, Helsingfors

Områdets representanter

Timo Aronkytö, välfärdsområdesdirektör

Maarit Raja-Aho, ordförande för områdesstyrelsen

Minna Lahnalampi-Lahtinen, sektordirektör, tjänster för äldre

Kirsi Leväpelto, sektordirektör, vuxensocialarbete och tjänster för personer med funktionsnedsättning

Kati Liukko, sektordirektör, hälsovårdstjänster

Hanna Mikkonen, sektordirektör, tjänster för barn, unga och familjer

Jyrki Landstedt, räddningsdirektör

Hanna Heinikainen, ekonomidirektör

Marianne Juosila, strategichef

Ordförande

Kari Hakari, avdelningschef, social- och hälsovårdsministeriet, ordförande

Kimmo Kohvakka, räddningsöverdirektör, inrikesministeriet, vice ordförande

Statsrådets representanter

Mirva Kahlos, räddningsöverinspektör, inrikesministeriet

Anna Cantell-Forsbom, avdelningschef, social- och hälsovårdsministeriet

Annakaisa Iivari, avdelningschef, social- och hälsovårdsministeriet

Ville-Veikko Ahonen, finansråd, finansministeriet

Virpi Vuorinen, budgetråd, finansministeriet

Tiina Hetemaa, utvärderingschef, Institutet för hälsa och välfärd

Eero Nyman, räddningsöverinspektör, regionförvaltningsverket (på distans, fr.o.m. kl. 12.10)

Petra Kokko, specialsakkunnig, social- och hälsovårdsministeriet (sakkunnigsekreterare)

1. Mötet öppnas

Ordförandena avdelningschef Kari Hakari och räddningsöverdirektör Kimmo Kohvakka öppnade mötet klockan 12.02.

2. Konstaterande av deltagarna, presentation och godkännande av ärendelistan

Beslutsförslag: Deltagarna konstateras, kort presentation och ärendelistan godkänns utan ändringar.

Beslut: Deltagarna konstaterades och ärendelistan godkändes utan ändringar.

3. Regeringsprogrammet

3.1 Riktlinjer i regeringsprogrammet

Servicereformen

Servicereformen är en reform av social- och hälsovårdens innehåll. Ett centralt syfte med reformen är att stödja genomförandet av områdenas reformprogram och säkerställa att områdenas ekonomiska och operativa mål uppnås.

Förbättring av välbefinnandet i arbetet och arbetssäkerheten inom räddningsväsendet

Ett nationellt projekt för att förbättra arbetssäkerheten inleds inom räddningsbranschen. Särskild uppmärksamhet fästs vid välbefinnandet i arbetet inom räddningsbranschen.

Samordning av styrningen

Syftet med att samordna styrningen är att uppnå målen för reformen: att trygga jämlika tjänster, dämpa kostnadsökningen och främja kostnadsnyttoeffekten. Det ska föreskrivas att finansministeriet har uppgiften att samordna styrningen av välfärdsområdena, och finansministeriets resurser ska stärkas. Under ledning av finansministeriet ska social- och hälsovårdsministeriet, inrikesministeriet och finansministeriet samt andra myndigheter följa upp och utvärdera välfärdsområdenas verksamhet med avseende på verkningsfullhet, resursanvändning och resultat.

Områdets allmänna översikt och observationer om regeringsprogrammet

Vanda och Kervo välfärdsområde är ett växande område med allt tydligare servicebehov inom socialvården; servicebehov som kommer sig av att andelen barn, unga och familjer samt äldre personer i befolkningen ökar. De främmandespråkigas andel av befolkningen är störst i landet, mer än 23 % av invånarna i området. Vanda och Kervo välfärdsområde är ett tvåspråkigt område och ansvarar för ordnandet av räddningsväsendet i två välfärdsområden. I och med särlösningen för Nyland krävs det en särskild insats för att genomföra serviceintegrationen och vårdkedjorna på ett optimalt, kundorienterat sätt.

Under Vanda och Kervo välfärdsområdes första verksamhetsår har serviceförmågan och personalläget förbättrats något, men det ekonomiska läget är ännu svagare än väntat. Ett underskott på 86,3 miljoner euro förutspås för 2023. I budgeten för 2024 uppgår anslagen för utgifter till 1,3 miljarder euro, medan underskottet uppgår till 100,4 miljoner euro. Ett reformprogram för att täcka underskottet har utarbetats i välfärdsområdet under ekonomiplaneringsperioden.

Planerna i regeringsprogrammet på att skjuta upp lagen om funktionshindersservice och vårddimensioneringen samt att minska åtstramningen av vårdgarantin stöder välfärdsområdets möjligheter att verkställa de planerade reformerna av verksamheten i det svåra personalläget. Dessa riktlinjer i regeringsprogrammet kommer inte att ha någon betydande ekonomisk inverkan under perioden 2024–2025. Detsamma gäller en eventuell sänkning av åldersgränsen för eftervård. Höjningen av klientavgifterna till de maximala avgifterna enligt utkastet till förordning skulle generera intäkter på cirka 7–8 miljoner euro. Frågan är politiskt problematisk i regionen.

Konsekvensbedömningen av ändringarna i finansieringsmodellen ur områdets perspektiv pågår fortfarande. Vanda och Kervo välfärdsområde startar ett reformprogram med målet att öka produktiviteten med 2 % per år.

Beslutsförslag: Genomgång av regeringsprogrammets centrala riktlinjer för välfärdsområdena och det allmänna läget i området.

Beslut: Beslutsförslaget godkändes.

4. Läget i området – genomförandet av tjänsterna och det ekonomiska läget

4.1 Välfärdsområdets lägesbildsrapport och expertbedömningar

Genomgång av observationer om läget i området utifrån bakgrundsmaterialet och lägesbildsanalysen. De centrala markeringarna i välfärdsområdets lägesbildsrapport och expertbedömningarna beskrivs i bilaga 1.

4.2 Områdets förändrings- och reformprogram

I Vanda och Kervo välfärdsområde växer servicebehovet snabbare än finansieringen under hela 2020-talet. För att balansera ekonomin och trygga servicen utarbetar Vanda och Kervo välfärdsområde ett reformprogram, med vilket verksamhetens produktivitet förbättras årligen med 2 % (bilderna 29–32). Balanseringen av ekonomin kräver att Vanda och Kervo välfärdsområde vidtar sparåtgärder för cirka 72 miljoner euro under ekonomiplaneringsperioden 2024–2026 och sparar totalt 300 miljoner euro före 2030.

Huvudlinjerna i reformprogrammet bereddes hösten 2023 parallellt med beredningen av budgeten för 2024. Områdesfullmäktige behandlar principerna i reformprogrammet 12.12.2023. Våren 2024 utarbetas en mer detaljerad sektorspecifik åtgärdsplan som ska godkännas av fullmäktige 29.4.2024. Den delegation för budget- och planeringsärenden som områdesstyrelsen har utsett följer upp beredningen av reformprogrammet.

I budgeten för 2024 föreslås att reformprogrammet ska omfatta 13 huvudlinjer fördelade på fyra korgar (ordnande av service, utnyttjande av digitaliseringen, personal och ledning, stödtjänster och lokaler) (bild 47). Budgetpropositionen för 2024 är i enlighet med reformprogrammet uppbyggd för att förbättra produktiviteten med 2 %. I budgetpropositionen ingår de åtgärder som sektorerna kommer att vidta under 2024 i syfte att förbättra produktiviteten och kostnadsnyttöeffekten.

Åtgärderna i reformprogrammet kommer att inledas fullskaligt under budgetåret 2024. Fullmäktige fattar beslut om detaljerade produktivitätsåtgärder i april 2024 och de specificeras i kommande budgetar. Under budgetåret 2024 blir effekten av produktivitätsåtgärderna 16 miljoner euro. Trots produktivitätsåtgärderna uppvisar välfärdsområdets budget ett underskott på cirka 100 miljoner euro. Underskottet är en följd av de brister som konstaterats i kostnaderna som överfördes från städerna, en höjning av kostnadsnivån som överstiger välfärdsområdesindex med ungefär det dubbla samt välfärdsområdets växande servicebehov och vård- och serviceskuld.

Som frågor att övervaka markerades under förhandlingarna våren 2023 för Vanda och Kervo välfärdsområdes del utöver reformprogrammet för verksamheten och ekonomin även tillgången och tillgängligheten till likvärdig service, vård- och serviceskulden samt tillgången till yrkesutbildad personal och personalens tillräcklighet. Lägesbilden presenteras i bilderna 33–46.

Under hösten har personalläget och serviceförmågan utvecklats i positiv riktning. Bland annat har tillgången till hälsostations- och familjerådgivningstjänster förbättrats under höstens lopp. Även personalläget har förbättrats vid flera enheter under hösten tack vare systematiska HR-åtgärder, men problemen med tillgången till personal kvarstår som den största utmaningen när det gäller att organisera servicen som planerat. Velfärdsområdet har tvingats anlita mer inhyrd arbetskraft än planerat. Trots det utmanande läget har servicen kunnat produceras på en trygg nivå.

4.3 Områdets egen markering (särskilda frågor som gäller social- och hälsovården samt räddningsväsendet)

Problempunkter i Vanda och Kervo välfärdsområdes finansiering – jämfört med finansieringen i Helsingfors

Som problempunkter i fråga om finansieringen har Vanda och Kervo välfärdsområde identifierat bland annat följande:

- socialvården beaktas inte i sin helhet i den beräknade finansieringen
- HUS-sammanslutningens särskilda uppgifter har inte beaktats i tillräcklig utsträckning i finansieringen
- modellen har inga incitament för utveckling eller höjning av produktiviteten
- Institutet för hälsa och välfärds statistiska modell grundar sig till största delen på diagnos- och besöksuppgifter, vilket ger Vanda och Kervo välfärdsområde ett finansieringsunderskott (jämfört med behovet).

I finansieringsmodellen ingår permanent finansiering av övergången för de områden som har budgeterat för hälso- och sjukvårdstjänster som ligger betydligt över eller under de beräknade kostnadsnivåerna före välfärdsområdesreformen. På grund av begränsningen i finansieringsmodellen täcker finansieringen inte hela det finansieringsbehov som grundar sig på servicebehovet. I Helsingfors har man under kommunmodellen kontinuerligt budgeterat mer för social- och hälsovården än Vanda och Kervo.

Vanda och Kervo välfärdsområde och Helsingfors har mycket liknande verksamhetsförutsättningar; behovet av socialvård uppskattas dessutom vara större i Vanda och Kervo välfärdsområde än i Helsingfors bland annat på grund av den lägre inkomstnivån. Trots likheterna i fråga om verksamhetsförutsättningarna och servicebehoven kommer finansieringen under övergångsperioden enligt begränsningarna i finansieringsmodellen att lämna Helsingfors på en betydligt högre nivå än Vanda och Kervo välfärdsområde, +252 euro/invånare.

Beslutsförslag: Genomgång av läget i området samt centrala utmaningar. Målen och tidsplanen för genomförandet av områdets förändringsprogram.

Beslut: Beslutsförslaget godkändes och de mål, den tidsplan och de åtgärder för att uppnå målen som området lyft fram godkändes.

5. Slutsatser

5.1 Gemensam syn på läget i området (förhandlingarna)

Baserat på förhandlingarna skapas en gemensam syn på läget i området. En överenskommelse om denna punkt träffas i förhandlingarna med områdets representanter. Centrala frågor och observationer antecknas.

Beslut: Förhandlingarna gav en positiv bild av läget i området. Vanda och Kervo välfärdsområde förde fram sin åsikt att finansieringen är otillräcklig, vilket kan äventyra ordnandet av lagstadgade tjänster. Av denna anledning uppgav välfärdsområdet att man har för avsikt att ansöka om tilläggsfinansiering för 2024. Välfärdsområdet har i princip en låg kostnadsnivå, ett stort antal främmandespråkiga invånare och två kommuner. HUS-sammanslutningens styrning är en viktig fråga för utvecklingen av områdets resultat.

5.2 Inverkan på social- och hälsovårdsministeriets och inrikesministeriets redogörelser

Eventuella ändringar i redogörelserna som förhandlingarna medfört antecknas.

Beslutsförslag: Ordförande lägger fram ett beslutsförslag under mötet.

Beslut: Förhandlingarna har ingen inverkan på social- och hälsovårdsministeriets och inrikesministeriets redogörelser.

5.3 Eventuella gemensamma åtgärdsrekommendationer

Statsrådets åtgärdsrekommendationer för välfärdsområdet är följande:

Finansministeriets och social- och hälsovårdsministeriets rekommendationer:

1. Området ska påskynda beslutsfattandet avsevärt i syfte att balansera ekonomin samt reformera verksamheten och servicen.
2. Området ska förenkla servicestrukturen och servicenätet samt fortsätta utvecklingen av digitala tjänster.
3. Området ska identifiera, planera och verkställa nödvändiga åtgärder för att minska anlitandet av inhyrd arbetskraft.
4. Området, andra organiseringsansvariga i Nyland och HUS-sammanslutningen ska utarbeta samordnade planer för att balansera ekonomin och utveckla verksamheten, inklusive gemensamma investeringsplaner.
5. Området ska påskynda och stärka samarbetet inom samarbetsområdet.

Inrikesministeriets rekommendationer:

1. Området ska fortsätta att reformera verksamheten.
2. Antalet olyckor ska minskas effektivt och antalet eldsvådor ska halveras före 2030. I arbetet med att förebygga olyckor ska välfärdsområdena fästa uppmärksamhet vid att förbättra kvaliteten och verkningsfullheten.

3. Valfärdsområdena ska förbättra aktionsberedskapen i regionen så att den motsvarar riskerna i verksamhetsmiljön.
4. Valfärdsområdenas räddningsväsenden ska säkerställa att de resurser och det kunnande som anvisats befolkningsskyddsberedskapen är tillräckliga och inriktas på genomförandet av lagstadgade uppgifter.
5. Valfärdsområdena ska fästa särskild uppmärksamhet vid välbefinnandet i arbetet och arbetssäkerheten vid räddningsverken.

Beslutsförslag: De föreslagna åtgärdsrekommendationerna ges.

Beslut: Godkändes i enlighet med beslutsförslaget.

5.4 Överenskommelse om fortsatta åtgärder

Man kommer tillsammans överens om fortsatta åtgärder och omständigheter som eventuellt ska följas upp samt om en tidsplan och metoder för uppföljningen.

Beslutsförslag: Genomförandet av åtgärdsrekommendationerna följs upp i enlighet med 24 § i lagen om ordnande av social- och hälsovård och 10 § i lagen om ordnande av räddningsväsendet. Uppföljningen görs i samband med valfärdsområdets årliga rapport, social- och hälsovårdsministeriets och inrikesministeriets redogörelser, expertutvärderingar av Institutet för hälsa och välfärd, regionförvaltningsverkets expertbedömningar samt ministeriernas och valfärdsområdenas årliga förhandlingar.

Beslut: Beslutsförslaget godkändes.

5 Mötet avslutas

Ordförandena Kari Hakari och Kimmo Kohvakka avslutade förhandlingarna kl. 15.55.

Kari Hakari
Avdelningschef
Social- och hälsovårdsministeriet

Kimmo Kohvakka
Räddningsöverdirektör
Inrikesministeriet

Vanda 3.4.2024

Timo Aronkytö
Valfärdsområdesdirektör
Vanda och Kervo valfärdsområde

Bilagor

Bilaga 1: Förhandlingarnas presentationsmaterial

Bakgrundsmaterial för förhandlingarna:

Vanda och Kervo välfärdsområdes rapport om det ekonomiska läget inom social- och hälsovården samt i välfärdsområdet

Vanda och Kervo välfärdsområdes rapport om läget för räddningsväsendets tjänster och ekonomi

Ordnande av social- och hälsovård i Vanda och Kervo välfärdsområde: Regional expertutvärdering, hösten 2023, Institutet för hälsa och välfärd

Regionförvaltningsverkets expertbedömning: Räddningsväsendets tjänster i Vanda och Kervo välfärdsområde 2022

Rapport från Regionförvaltningsverket i Södra Finland om jämlikt genomförande av social- och hälsovården 2022

Ordnande av social- och hälsovård i Finland: Riksomfattande expertutvärdering, hösten 2023, Institutet för hälsa och välfärd

Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården Valviras riksomfattande utredning av sina egna tillsynsobservationer angående social- och hälsovården

Regionförvaltningsverkets riksomfattande expertbedömning: Räddningsväsendets tjänster 2022

Social- och hälsovårdsministeriets årliga redogörelse – utkast

Inrikesministeriets redogörelse: Läget för räddningsväsendets tjänster och ekonomi 2022 (utkast)

VN/22236/2023-STM-34

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons:

Hakari Kari 913129191

2024-03-07

KOHVAKKA KIMMO 91260243T

2024-03-11